

DOCENTINSTRUCTIE E-TIVITY

Psychologie

Groepsdruk

Achtergrond

Beste leerkracht,

Met behulp van deze handleiding kun je de E-tivity **Psychologie** uitvoeren in je eigen klas. Een E-tivity is een combinatie van *een computer(animatie), de leerkracht en de klas*. De klas wordt door een computer(animatie) genaamd Sterre meegenomen om de principes van het onderzoekend leren te ontdekken en toe te passen rondom een bepaald thema, in dit geval **groepsdruk**.

De leerkracht speelt in dit proces een **cruciale rol** en is verantwoordelijk voor het begeleiden van de opdrachten in de klas. Hierbij is het belangrijk om te differentiëren naar verschillende niveaus.

Het **doel** van de E-tivity is een gestructureerde kennismaking met de principes van het onderzoekend leren. Dit gebeurt aan de hand van de 6 stappen van de onderzoekscyclus (Zie voor een uitgebreide toelichting en achtergrond van de cyclus de **leidraad onderzoekend en ontwerpend leren**). In deze handleiding volgt per stap een tijdsindicatie alsmede de bijbehorende richtlijnen voor jou als leerkracht.

Algemene opmerkingen

Wanneer dit teken in beeld komt pauzeer je het beeld. Er wordt dan een activiteit van de leerlingen verwacht die moet worden begeleid door jou als leerkracht. *Als je vindt dat je klas meer pauzes nodig heeft, gebruik de pauze-knop dan vaker.*

Creativiteit vanuit de leerlingen moet, vinden wij, altijd worden beloond. Met name in de fase waarin het onderzoeksontwerp en de bijbehorende –vraag wordt gekozen, mag er door leerlingen veel ruimte worden benut om iets origineels te bedenken. De leerlingen hoeven hierin de voorgestelde onderzoeksvraag en daaruit voortvloeiende stappen vanuit de E-tivity **absoluut niet** te volgen als zij zelf een alternatief hebben bedacht.

Onderzoek doen kost tijd. Probeer, wanneer het onderzoeksontwerp af is, een haalbare planning af te spreken met de kinderen ten aanzien van de uitvoering. Je kunt de E-tivity hier pauzeren en op een later moment doorgaan.

Tot slot willen we je meegeven dat onderzoekend leren een proces is waarbij de uitkomsten niet vaststaan. Niet voor de leerlingen en niet voor jou als docent. Het is bij dit proces essentieel om een onderzoekende, open en nieuwsgierige houding te hebben. Jij, als docent, kunt jouw leerlingen hierin voorgaan.

Heel veel plezier!

Wetenschapsknooppunt Erasmus Universiteit Rotterdam

Introductie

0 – 5 minuten

0:32

Stimuleer de klas om de betekenis van psychologie te achterhalen. Stel de vraag of iemand misschien wel eens naar een psycholoog is geweest (en dat ook wil delen met de groep).

Stap 1 – Verwonderen

Deze stap heeft als doel om de leerlingen nieuwsgierig laten worden. De leerlingen *ervaren* het thema en dit roept vragen bij hen op. Met deze vragen gaan zij de volgende fase in.

5 – 25 minuten

2:17

Er volgt een experiment. Vraag drie vrijwilligers uit de klas en vertel hen dat ze op de gang mogen wachten tot ze naar binnen worden geroepen. Leg aan de klas uit dat jullie een gedragsexperiment gaan doen. Er zijn drie situaties (voor de drie verschillende personen). Je roept de verschillende personen dus één voor één binnen. Dit zijn de verschillende situaties:

- Als persoon 1 binnenkomt zit de hele klas op de grond en kletst daar rustig met elkaar
- Als persoon 2 binnenkomt wacht de hele klas in stilte tot de tweede persoon zit. Vervolgens staat iedereen op en loopt langzaam en doodstil naar een bepaalde hoek van de klas.
- Als persoon 3 binnenkomt wacht de hele klas tot de derde persoon binnen is en start dan met het zingen van: "hoofd, schouders knie en teen", inclusief gebaren.

Als de drie situaties achter de rug zijn vraag je de drie vrijwilligers hoe ze zich voelden toen ze binnen kwamen. Hadden ze het gevoel dat ze mee moesten doen? Of dat ze iets gemist hadden? Weet een leerling hoe dit fenomeen ook wel wordt genoemd?

2:31

Vraag de leerlingen of ze weten wat groepsdruk is en of iemand er eerder ervaring mee heeft gehad?

Stap 2 – Verkennen

Het doel van deze stap is om de leerlingen gericht na te laten denken over het onderwerp. Wat weten zij er allemaal al over en hoe kan dit worden gecategoriseerd? Dit mondt uiteindelijk uit in een onderzoekbare onderzoeksvraag.

25 – 45 minuten

2:56

Vraag de leerlingen of er bij hen in de klas weleens sprake is van groepsdruk.

3:15

Vraag de leerlingen of zij weleens iets hebben gedaan om erbij te horen of om stoer te zijn voor anderen. Geef eventueel enkele voorbeelden zoals roken, alcohol drinken of andere dingen die spannend zijn om te doen.

3:22

Luister samen met de klas naar wat de wetenschap te vertellen heeft over groepsdruk

8:35

Leg de leerlingen uit dat ze tijdens deze les een experiment mogen bedenken dat te maken heeft met groepsdruk

- o Leg hen ook uit dat er voorafgaand aan een experiment altijd een **onderzoeksvraag** moet worden bedacht.
- o Een hulpmiddel bij het maken van een onderzoeksvraag, kan zijn het maken van een **mindmap**.
- o Herinner hen ook aan de beginactiviteit.
- o Stimuleer de leerlingen om in groepjes verschillende vragen te verzinnen die te maken hebben met groepsdruk.

9:50

Leg hier uit waarom dit geen goede vraag is → We hebben niet de middelen om walvissen naar discomuziek te laten luisteren.

10:10

Haal één vraag samen met de leerlingen door de vragenmachine. Daag met name de groepjes met cognitief sterkere leerlingen uit om dit zelfstandig te doen.

10:22

Geef de leerlingen de kans om hun onderzoeksvraag eventueel bij te stellen.

10:10

De E-tivity gaat verder met de onderzoeksvraag: "*Hoe reageren verschillende klassen op de basisschool op groepsdruk?*". Leg aan de leerlingen uit dat het ook goed is wanneer zij een andere vraag hebben bedacht. De vraag van Sterre is slechts een voorbeeld.

10:59

Vraag de leerlingen samen te vatten wat er tot nu toe is besproken tijdens de E-tivity.

Stap 3 – Onderzoek opzetten

Deze stap heeft als doel dat de leerlingen zich goed voorbereiden op het onderzoek. De onderzoeksvraag wordt eventueel aangescherpt en de leerlingen bedenken een methode waarmee zij de onderzoeksvraag kunnen beantwoorden.

45 - 60 minuten

11:11

Leg de leerlingen voorafgaand aan deze stap uit dat Sterre de verschillende stappen uitlegt aan de hand van haar eigen onderzoeksvraag en dat de leerlingen dezelfde stappen voor hun eigen onderzoek moeten doen.

11:37

Vertel dat ze zelf een methode mogen verzinnen maar dat ze in ieder geval een experiment moeten gebruiken. De E-tivity geeft diverse mogelijkheden. Licht deze eventueel toe.

11:52

Laat de leerlingen nadenken over welke mensen zij willen bevragen of inschakelen in hun onderzoek. Dit kunnen medeleerlingen, leerkrachten, ouders of familieleden zijn.

Laat de leerlingen alvast nadenken over het verzamelen en verwerken van hun resultaten. Zorg ervoor dat elk groepslid een rol heeft, en weet wat hij/zij moet doen tijdens de uitvoering van het onderzoek.

12:12

Sterre laat zien wat zij bedacht heeft. Maak de leerlingen erop attent dat zij dit voorbeeld absoluut niet hoeven te volgen! Stimuleer de leerlingen om een eigen onderzoek te bedenken, wellicht geholpen door het voorbeeld van Sterre.

Na deze stap moet elk groepje een concreet plan hebben voor het uitvoeren van hun onderzoek. Herinner hen nog een keer aan hun onderzoeksvraag en check of iedereen weet wat er moet gebeuren tijdens de uitvoering.

Stap 4 – Onderzoek uitvoeren

In deze stap leren de leerlingen hun onderzoek uit te voeren. Zij verzamelen en verwerken de gegevens systematisch en nauwkeurig.

Tijd zelf in te vullen

De leerlingen gaan het plan dat zij in stap 3 hebben bedacht uitvoeren. Zorg dat de leerlingen de betrokken participanten hebben ingelicht

13:13

- o Herinner de leerlingen eraan om hun resultaten zorgvuldig te verzamelen.
- o Als alle resultaten zijn verzameld kunnen ze worden verwerkt in overzichtelijke grafieken, tabellen of andere modellen. Hier hebben de leerlingen, afhankelijk van hun capaciteiten, eventueel hulp bij nodig.

Vraag de leerlingen hoe het onderzoeksproces hen is vergaan. Liep het volgens plan?

13:22

Stap 5 – Concluderen

In deze stap wordt een beroep gedaan op het doorzien van oorzaak-gevolg-relaties. Wat betekenen de resultaten? Zijn er verbanden? De leerlingen leren hun gegevens kritisch te bekijken en goed te gebruiken.

60 – 75 minuten

Stimuleer de leerlingen om tijdens het bekijken van hun resultaten gevolgen te zien en verbanden te leggen.

14:14

Laat hen ook kritisch nadenken over hun eigen onderzoek:

- o Wat hadden ze beter kunnen doen?
- o Wat zorgt ervoor dat de resultaten misschien niet overal en bij iedereen geldig zijn?

Zorg voor een duidelijk antwoord op de onderzoeksvraag.

Stap 6 – Presenteren

75 – 120 minuten

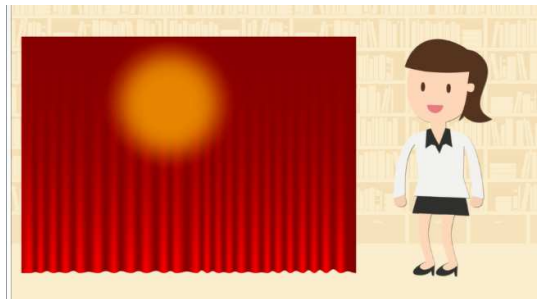
Tijdens deze stap geven de leerlingen overzichtelijk weer hoe het proces is verlopen. Zij nemen het publiek mee in het proces, de resultaten en conclusies.

14:48

Vertel de leerlingen na de introductie van Sterre dat zij verschillende manieren van presenteren mogen gebruiken. Voorbeelden waaraan ze kunnen denken zijn: PowerPoint, Prezi, schilderij, toneelstuk, poster, etc. De leerlingen gaan aan de slag met het maken van de presentatie.

- o Optioneel: de presentatie delen met de groep participanten in het onderzoek.

Extra materiaal

<https://www.youtube.com/watch?v=-IBO-jmHt9k>